

Кратък анализ на сегашната ситуация около съюзите на бившите служители от Въоръжените сили

Управителен съвет на Съюза на офицерите от резерва – „Атлантик“

Историята

След 9 септември 1944 г. режимът на компартията изземва имуществото на съществуващите малко след Деветосептемврийския преврат през 1944 г. съюзи на военните, воювали по фронтовете на Балканската, Първата и Втората световни войни.

Те са разтурени през декември 1944 г. с мотива за „фашистка и противонародна дейност“. Касите на изброените съюзи и дружества са запечатани по заповед на министъра на вътрешните работи от народната милиция през март 1945 г.. Ликвидацията на дружествата е продължила до края на 1947 г.

*Режимът на БКП установява следното чисто имущество на организациите на военните: Съюз на запасните офицери – 5,7 млн. лв., Съюз на бойците от фронта – 11,4 млн. лв. и Съюз на запасните подофицери – 20,9 млн. или общо 38,2 млн. лв. Освен тях Съюзът на запасните офицери е притежавал 5 имота, а Съюзът на запасните подофицери – 37 имота, които са дадени безвъзмездно или под наем на различни организации, голяма част от тях, свързани с Организацията на Отечествения фронт (ОФ).**

**Доклад от Министъра на вътрешните работи, 28.03.1948 г., Относно прехвърляне сумите, ценните книжа и недвижими имоти на бившите ликвидирани съюзи на Запасните офицери, Бойците от фронта и Запасните подофицери в полза на държавата.*

Безспорно, извършена е една голяма несправедливост, нека е светла паметта за убитите, репресираните и починалите от тежкия живот, на който са били обречени членовете на съюзите по това време.

През последвалите 75 години естествено и в следствие на биологичните закони на природата, се извършва промяна на членския състав на съюзите на запасните. Сегашният състав е от бивши военнослужещи служили по времето на Варшавския договор и по-млади, основно офицери служили кратко след 10.11.1989 г. и сега изявили желание да членуват в съюзите. Имаме една насилствена промяна след 09.09.1944 г., която рязко променя естественият ход на развитие, а след 10.11.1989 г. започва една по-бавна промяна, която доведе до съвременното актуално състояние. Най-значителна от тези промени е подаряването на останалата от бившите съюзи собственост на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва /СОСЗР/, макар че законният собственик е възстановил своят съюз, а вече съществуват и други съюзи.

Сегашно състояние на съюзите

„Днешният СОСЗР няма нищо общо със Съюза на запасните офицери, започнал да се създава през 1907 г. Нищо общо по много причини – и като съдържание, и като идеология, и като време.“

Полк. (о.з.) Никола Рухчев, бивш председател на Съюза на възпитаниците на военните на Негово Величество училища, Школата за запасни офицери и Родолюбивото войнство и гражданство

Прав ли е в констатацията си полк. Рухчев? И ако е така как да излезем от това объркано и обременено от близката история положение?

Въпросите са, какво искат, от какви мотиви се движат желаещите да създават и да членуват сега в тези организации? Каква е обществената потребност, за каква обществено полезна дейност могат да служат? Какво е отношението на институциите към тях? Разбира се и тук имаме настояще реално и бъдещо евентуално желано състояние.

Мотиви за създаване и членство в съюзите, без претенции за изчерпателност, могат да се структурират така:

- стремеж към събиране и общуване с хора с близки интереси, минало, преживявания, желание за общуване и живот в близки до индивидуалните и колективни представи на хора, на които животът е минал в една по-особена организация, като армията например, сега са пенсионери и търсят място за реализация или просто да бъдат полезни със знанията и опита си;
- много са пристрастени, разбира се в положителният смисъл, в поддържането на традициите, паметта и историята на армията;
- стремеж да се подпомогне провежданата политика на държавата в областта на външната политика, сигурността и отбраната, в името на националните ни интереси;
- има и примери за амбициозни стремежи към използване на съюзите за трамплин към политически начинания, корист и извличане на изгода от това;
- желание да се помогне на сегашното ръководство на въоръжените сили с експертен потенциал, който бившите служители несъмнено притежават. Тука е водещо обаче желанието на ръководството на МО да получи такава помощ. Опитът досега е, че по-скоро съюзите се вкарват в играта на МО при това доста евтино, да подкрепят някакви често доста спорни политически проекти в отбраната;
- освен реално създаваните в обществена и частна полза организации, могат да се появят и организации под формата на Съюзи на запасните като: пара-военни; скрити политически организации; организации, целящи промяна на външно-политическия курс и геополитическата ориентация на държавата; организации в услуга на чужди държави и провежданата от тях политика и др.

Основното, което отличава сегашната ситуация от преди 09.09.1944 г. е: НЕАДЕКВАТНА И НЕЯСНА ФИНАНСОВА И ИМУЩЕСТВЕНА СЪСТОЯТЕЛНОСТ НА СЪЮЗИТЕ!

Отнемането на собствеността, финансовите активи и правата на съюзите, извършени непосредствено след 09.09.1944 г. ги оставя и обрича на милостта и подчинението на държавата до ден днешен!

Организации без финансиране трудно работят. Техните разходи, дори и да са изключително ограничени, много трудно могат да се покрият с членският внос.

Какъв е сегашният нормативен ред за финансиране:

Няма национално представени организации на запасните. Като такива са признати само **Съюзът на военноинвалидите и военнопострадалите и Съюзът на ветераните от войните.**

Всяка година в Закона за държавният бюджет (ЗДБ) има член в който са изброени тези организации и колко пари им се полагат. Например тази година в чл. 14 ал. 1 на ЗДБ 2020, чрез бюджета на Министерството на труда и социалната политика: Сдружение „Съюз на военноинвалидите и военнопострадалите“ получава 246,0 хил лв., а на отделен ред чрез бюджета на МО е предвидено финансиране и за Съюзът на ветераните от войните.

МО всяка година определя чрез своя наредба, кои са представени организации в обществена полза, преценява и утвърждава кои техни мероприятия да бъдат финансирани. Въпреки формалният ред, комисии, предложения и т.н. при разпределяне и отпускане на финансови средства не е изключен субективизъм, а понякога се извършва според партийните обвързаности на някои служители в МО.

Основната идея на предложения проект за Закон за запасното войнство в Р България (ЗЗВРБ) (предложен от СОСЗР) е да се признае Съюзът за национално представена организация, да получава директно пари по ЗДБ независимо от МО. Да се закрепят юридически собствеността на имотите, които ползва. А другите имоти сега се дават чрез МО и могат да се вземат и дадат на друга организация, примерно. Всичко останало в ЗЗВРБ е пълнеж, повторение от други закони и наредби, зальгване на бившите служители, че им се дават някакви допълнителни права, които те вече имат по други наредби, мъгливи и нереални измислици.

Членската маса на различните съюзи сега е доста разнородна, голяма част от нея са с носталгия по миналото, витаят различни спомени, заблуди, но хората си ги вярват - убедено при това.

В предлагания проекто-закон се въвеждат неприемливи понятия, като "запасно войнство", в което понятие искат да включат и служителите на тоталитарните служби и др., нямащи нищо общо с армията.

Има и много хора взели участие в утвърждаването на страната като пълноправен член на НАТО и ЕС, убедени в правотата на евроатлантическата ориентация на страната ни. Държавата определено би трябвало по-активно да подпомогне втората група и да ги насърчи за по активна дейност и подкрепа на националните ни интереси в тази сфера, тъй като чрез тях тя може да извлича експертна полза, подкрепа, да възпитава младото поколение военнослужещи и младежи в евроатлантическия избор на България. Вместо това, дълги години държавата подпомага съюз, който тясно се е обвързал с една международна организация на генерали, адмирали и офицери, за които НАТО е враг и която

работи за дестабилизирането на този наш отбранителен съюз.

Как да се определи, кой е наследник на старите съюзи финансово и имуществено? Възможно ли е постигане на искрено единство в името на евроатлантическата ориентация на държавата?

В коментара на по-горе разгледаните въпросите няма достатъчно яснота. Докато не се стигне до приемливо решение по собствеността и финансирането не трябва да се приема в никакъв случай подобен закон, който ще узакони явното беззаконие и ще постави в привилегировано положение един от многото съществуващи сега съюзи на запасните.

В предварителната оценка на ефекта от обществената полза на военно-патриотичните съюзи, организации и сдруженията, МО трябва да използва двата основни критерия:

- безрезервното и безусловно приемане на членството на страната ни в НАТО и участието в Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС, като ключови фактори за сигурността, защитата и отбраната на България;

- приемане и признаване на националните стратегически документи и провеждани политики на държавата в областта на външната политика, сигурността и отбраната като императиви, подчинени на националните интереси.

Всички останали критерии са само доуточняващи и не би следвало да бъдат водещи при разпределяне на собствеността и финансите.

Съюзи, не отговарящи на тези основните критерии, не би трябвало да имат отношение към бюджетното финансиране и използване на собственост на МО.

В заключение, наред с предложеният проекто-закон, е задействан процес на обединение на всички НПО на бившите военнослужещи под една шапка.

Съюз „Атлантик” заявява, че такива обединения на безпринципна основа, не отговарят на демократичните принципи. Нашият Съюз не може да поддържа обединения с неясни цели и с организации, които тайно или явно се превръщат в придатък на определени политически партии.